

Рогатюк Ігор Володимирович, старший викладач відділу підготовки прокурорів з процесуального керівництва та криміналістичного забезпечення досудового розслідування Національної академії прокуратури України, доктор юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник

КОРУПЦІЯ: ЧИ ВДАСТЬСЯ ДЕРЖАВІ ЗРУШИТИ З МЕРТВОЇ ТОЧКИ РОБОТУ ЩОДО ЇЇ ВИКОРЕНЕННЯ

Не можна постійно говорити про протидію корупції, натомість дуже мало робити у цьому напрямі. Як відомо це явище носить соціальний характер і має відповідне підґрунтя. Отже, лише кримінальними та кримінальними процесуальними заходами протидії для вирішення цієї проблеми не обійтися. У першу чергу тут потрібна всенаступальна реакція суспільства, що так само підтримується активною та результативною роботою правоохоронних органів.

Стверджувати, що нічого не робилося у державі для подолання цього суспільного недугу, також буде не правильним. Однак, за всю історію незалежності України, кожен уряд, що приходив до влади - писав відповідні комплексні програми, запроваджував заходи, створював органи...; парламент - приймав потрібні закони; засоби масової інформації проводили актуальні шоу, розслідування; із високих трибун звучали заяви про великі здобутки у сфері боротьби з корупцією та зареєстровані резонансні кримінальні провадження - які нічим не закінчувалися т.п....

Не було лише одного - конкретного результату, який би відчули на собі пересічні громадяни нашої країни.

Цифри, що містяться на сайті Генеральної прокуратури лише підтверджують існування корупції, однак не її подолання. Так, обліковано фактів хабарництва та інших корупційних злочинів у поточному році 8803, 2989 скеровано до суду, а засуджено лише 450 осіб¹.

Безумовно 450 вироків для корупціонерів це важливо, та навряд чи вони стануть вирішальними чи переломними у боротьбі з нею. У чому ж полягає такий живучий корінь цього негативного соціального явища, і як його видалити?

Формула корупції полягає у продажу корупціонером своїх повноважень на користь певного інтересу. Як правило суб'єкт корупції отримує фінансову чи іншу вигоду. Йдеться про фінансову вигоду державного службовця. Не рідко службова особа, що розпоряджається активами вартістю у сотні тисяч чи мільйони гривень отримує мізерну заробітну платню та не має відповідного соціального пакету,

¹ <https://www.gp.gov.ua>

медичного забезпечення і т.д. А отже, і йде на ризик задля здійснення злочинних оборудок¹.

Інша сторона корупції полягає вже у намаганнях представників політичних формувань через «своїх людей» отримати контроль над фінансовими потоками державного бюджету^{1,2}.

Найбільша шкода корупційних відносин, на нашу думку у тому, що вони ламають усі існуючі законні порядки вирішення будь-яких ситуацій та встановлюють нові схеми поведінки, створюючи при цьому хибну, «схематозну», віртуальну реальність, яка існує поза правовим полем.

Така злочинна реальність розвивається паралельно з існуючою системою права і що найзгубніше для суспільства, вона починає конкурувати з нею та перетягувати у свою площину все більше зацікавлених громадян.

Корупція, про яку так люблять говорити високопосадовці, експерти та інші оглядачі, насправді перетворюється для них на один із видів високоліквідного бізнесу³.

Це дійсно корозія держави та суспільства, вона проявляється у багатьох сферах життєдіяльності суспільства, таких як: охорона здоров'я, паливно-енергетичний комплекс, оборонний, інфраструктури, освіта та багато інших. Маса численних проєктів законів, що розроблялися науковцями та практиками, на жаль, попавши до Верховної Ради не реалізуються, або ж приймалися у спотвореному вигляді.

Потрібно чесно, нам як громадянам та платникам податків визнати, той факт, що кожна влада полишала за собою розграбований бюджет, ряд не доведених до суду кримінальних проваджень по своїх поплічниках та прогресуючий зовнішньоекономічний борг.

Для того, щоб зрушити з мертвої точки протидію з метою викоренення корупції у державі необхідно законодавчо встановити «рівні правила гри» для кожного члена суспільства. Та нарешті досягнути реальної дії принципу рівності перед законом усіх громадян, закріпленому у ст. 24 Конституції України. Це насамперед стосується як рівних можливостей так і відповідальності та невідворотності покарання за свої дії.

¹ Правоохоронці затримали на хабарі у 20 тис. доларів лікаря-трансплантолога./ <https://www.ukxfmform.ua/rabric-kyiv/2792647-u-kyievi-na-habari-u-20-tisac-zatrimali-likaratransplantologa.html>; Посадовця ДФС на Київщині затримано за 2500 доларів хабара / <https://www.unn.com.ua/uk/news/1836956-posadovtsya-dfs-na-kiyiv-schlm-zatrimano-za-2500-dolariv-khabara>.

² Ярослав Дубневич. За що Рада зняла недоторканність і дозволила арештувати скандального депутата/ <https://www.bbc.com/ukrainian/features-50247319>.

³ Непохитний «Роттердам+»: як «еліта» пошила у дурні всіх українців. <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/08/14/627482>. Розкрадання в обороні: учаснику схеми оголосили підозру/ <https://www.epravda.com.ua/news/2019/03/6/645892>.

Отже, для ефективного запобігання корупційних проявів на нашу думку необхідно:

1. На законодавчому рівні запровадження належного соціального захисту працівників, які отримують грошове забезпечення за рахунок видатків з державного бюджету (правоохоронців, держслужбовців):

- виплату гідної заробітної платні з урахуванням загальноєвропейського показника (не менше 2 тис. євро);

- запровадження комплексного соціального пакету, що підвищить престиж роботи представника держави (медичне забезпечення, житло та інше);

2. Водночас внести зміни і доповнення до матеріального Закону з метою невідворотності покарання за скоєне правопорушення, а саме щодо запровадження безальтернативних строків позбавлення волі за службові та корупційні злочини, які будуть починатися з декількох десятків років;

3. Запровадити законодавчі механізми більш активного залучення громадян, ЗМІ у процес профілактики корупції.

Таким чином, держава спрямує свої зусилля на усунення причин і умов вчинення фактів корупції, та мінімально знизить їх кількість, а не буде боротися із їх наслідками, що є абсолютно неефективно.

Рябенко Григорій Миколайович, перший заступник

Головного

військового прокурора, державний

радник юстиції 3 класу Зоря Олег

В'ячеславович, прокурор відділу

військової прокуратури Центрального

регіону України, підполковник юстиції,

кандидат юридичних наук

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ВІЙСЬКОВОЇ ПРОКУРАТУРИ ЩОДО ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У ВОЄННІЙ СФЕРІ

Реалізація державної антикорупційної політики, протидія корупційним правопорушенням у військових формуваннях, широке застосування в цій діяльності світових антикорупційних стандартів є одним із пріоритетних завдань та напрямків роботи органів військової прокуратури.

Результати роботи військових прокуратур за 2018 рік та перше півріччя 2019 року, дослідження громадської думки засвідчили неприйнятно високий рівень поширення корупції як у Збройних Силах України, так і в інших військових формуваннях.

Разом з тим, військовослужбовці, інші службові особи військової сфери виконують свої функціональні обов'язки в умовах підвищеної